

Narracje o Zagładzie

Numer 4

Rada Naukowa

Przewodniczący: Marian Kisiel (Uniwersytet Śląski)

Członkowie: Rachel Brenner (University of Wisconsin-Madison), Ewa Domańska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza), Adam Dziadek (Uniwersytet Śląski), Dorota Głowacka (University of King's College), Michał Głowiński (IBL PAN), Ewa Graczyk (Uniwersytet Gdański), Marek Haltof (Northern Michigan University), Krzysztof Kłosiński (Uniwersytet Śląski), Katarzyna Kuczyńska-Koschany (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza), Jacek Leociak (IBL PAN), Fabio Levi (Università degli Studi di Torino; Centro Internazionale di Studi Primo Levi), Jerzy Madejski (Uniwersytet Szczeciński), Piotr Mitzner (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), Arkadiusz Morawiec (Uniwersytet Łódzki), Leonard Neuger (Uniwersytet Sztokholmski), Eugenia Prokop-Janiec (Uniwersytet Jagielloński), Laura Quercioli (Università degli Studi di Genova), Paweł Rodak (Uniwersytet Warszawski), Bożena Shallcross (The University of Chicago and the College), Efraim Sicher (Ben-Gurion University of the Negev), Dawn M. Skorczewski (Brandeis University)

Recenzenci w roku 2017

prof. dr hab. Bożena Karwowska (The University of British Columbia), prof. dr hab. Sławomir Buryła (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)

Redakcja

Marta Tomczok (redaktor naczelna), Anita Jarzyna (zastępczyni redaktor naczelnej), Ewa Bartos, Gaweł Janik (sekretarze redakcji)

Członkowie: Bartosz Dąbrowski (Uniwersytet Gdański), Anita Jarzyna (Uniwersytet Łódzki), Anna Kisiel (Uniwersytet Śląski), Piotr Krupiński (Uniwersytet Szczeciński), Lucyna Sadykowska (Uniwersytet Śląski), Maciej Tramer (Uniwersytet Śląski), Piotr Weiser (Uniwersytet Jagielloński), Paweł Wolski (Uniwersytet Szczeciński)

Redaktorzy numeru: Jagoda Budzik (Uniwersytet Wrocławski), Bartłomiej Krupa (IBL PAN)

Adres Redakcji

pl. Sejmu Śląskiego 1
40-032 Katowice (pokój 421)
e-mail: martacuber@interia.pl

Publikacja jest dostępna w wersji internetowej:

ARIANTA – naukowe i branżowe polskie czasopisma elektroniczne
www.ariantapl

Baza Czasopism Humanistycznych i Społecznych
www.bazhum.pl

CEJSH. The Central European Journal of Social Sciences and Humanities
<http://cejsh.icm.edu.pl>

Central and Eastern European Online Library
www.ceeol.com

Spis treści

Izraelskie narracje o Zagładzie (*Jagoda Budzik, Bartłomiej Krupa*) / 7

Izraelskie narracje o Zagładzie

„Tam jest życie, a tu już jakby nie-życie”. Z Piotrem Pazińskim o hebrajskiej literaturze Zagłady rozmawiają Jagoda Budzik i Bartłomiej Krupa / 15

„Trudno znaleźć coś lepszego”. O polsko-izraelskich splotach pamięci o Zagładzie z Shoshaną Ronen rozmawiają Jagoda Budzik i Bartłomiej Krupa / 41

JAGODA BUDZIK

„Mi-Szoa li-tkuma”. Polska jako antynomia Izraela / 55

MARTA TOMCZOK

„Mój przyjaciel z Haify powiedział, że gdy śni, nie śni o wrogu, lecz o sobie samym”. Studia nad konfliktem palestyńsko-izraelskim jako wyzwanie dla studiów nad Zagładą / 67

BARTOSZ KWIECIŃSKI

Z powodu tej wojny. Szoa w kinie izraelskim / 81

LIAT STEIR-LIVNY

The Portrayal of Holocaust Survivors in Israeli Feature Films Following the Six-Day War / 96

ELA BAUER

Israelis Look at Poles via the Lens of the Cine-Camera / 113

ANNA KISIEL

Touching Trauma: On the Artistic Gesture of Bracha L. Ettinger / 138

RAFAŁ JAKUBOWICZ

Język hebrajski oraz jidysz w sztuce Haima Maora, izraelskiego artysty drugiego pokolenia / 163

KATARZYNA KUCZYŃSKA-KOSCHANY

Moja winnica...: autobiografia czy auto(tanato)grafia? / 234

AGNIESZKA CZYŻAK

Powroty niemożliwe, powroty nieuniknione – konwencjonalność i topiczność w prozie Miriam Akavii / 245

BEATA PRZYMUSZAŁA

Opowieść a-alternatywna. O *Patrz pod: Miłość* Dawida Grossmana / 259

SARA HERCZYŃSKA

Powrót na planetę Auschwitz. Zemdlenie Yehiela Dinura jako kluczowy moment w tworzeniu pamięci o Zagładzie / 269

Artykuły i rozprawy

ANTONI ZAJĄC

Wpaść w słowo mordercom. Paul Celan wobec recepcji własnej twórczości w kontekście powojennych niemieckojęzycznych dyskursów artystyczno-politycznych / 283

ANDRZEJ JUCHNIEWICZ

„Zmysł udziału”. Wspólnoty, sojusze bezbronnych i podporządkowanych w poezji Haliny Poświatowskiej / 298

EWA GOCZAŁ

Cicho o Szoa. Tropy pamięci w wierszach Piotra Sommera / 325

JOANNA ROSZAK

Śpiewać niewyśpiewalne? Miejsce musicalu w edukowaniu o Holokauście / 349

Przekłady

TALILA KOSZ ZOHAR

Proza drugiego pokolenia po Zagładzie: inne sposoby pamiętania (tłumaczenie *Jagoda Budzik*) / 365

Dokumenty

IDA FINK

Na wczasach (słowo wstępne *Bartłomiej Krupa*) / 387

KAROLINA FAMULSKA-CIESIELSKA

Stary notes / 395

NATALIA PARFENIUK, EWELINA SUSZEK

Mizocz – palimpsest / 400

Przeglądy i omówienia

KINGA PIOTROWIAK-JUNKIERT

Kret czy wieloryb? Którędy do Rechnitz? Sacha Batthyany: *A co ja mam z tym wspólnego? Zbrodnia popełniona w marcu 1945 roku. Dzieje mojej rodziny*. Przeł. Emilia Bielicka. Warszawa, Czytelnik, 2017, ss. 256 / 411

ANDRZEJ JUCHNIEWICZ

„Paciorkowa robota”. Dorota Głowacka: *Po tamtej stronie. Świadectwo – afekt – wyobraźnia*. Warszawa, Instytut Badań Literackich PAN. Wydawnictwo, 2016, ss. 295. Anita Jarzyna: *Imaginauci. Pismo wyobraźni w poezji Bolesława Leśmiana, Józefa Czechowicza, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Tadeusza Nowaka*. Łódź–Kraków, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, 2017, ss. 364 / 417

KATARZYNA KUCZYŃSKA-KOSCHANY

Kiedyś, przed Zagładą. O książce „przywracającej” żydowskie życie Berlina i Warszawy. Alina Molisak: *Żydowska Warszawa – żydowski Berlin. Literacki portret miasta w pierwszej połowie XX wieku*. Warszawa, Instytut Badań Literackich PAN. Wydawnictwo, 2016, ss. 365 / 432

DARIA NOWICKA

Historia prawdziwa z niuansów. Anna Bikont: *Sendlerowa. W ukryciu*. Wołowiec, Wydawnictwo Czarne, 2017, ss. 480 / 443

JOANNA ŻYGOWSKA

Czytanie i pamięć. Małgorzata Wójcik-Dudek: *W(y)czytać Zagładę. Praktyki postpamięci w polskiej literaturze XXI wieku dla dzieci i młodzieży*. Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2016, ss. 336 / 455

ANITA JASIŃSKA

Izrael nieoswojony. O różnorodności literackich reprezentacji. Paweł Smoleński: *Izrael już nie frunie*. Wołowiec, Wydawnictwo Czarne, 2006, ss. 320. Ela Sidi: *Izrael oswojony*. Warszawa, Muza, 2013, ss. 560 / 463

PAULINA CZWORDON-LIS

„Kto jest fałszerzem pieprzu?”. Monika Sznajderman: *Fałszerze pieprzu. Historia rodzinna*. Wołowiec, Wydawnictwo Czarne, 2016, ss. 280 / 472

BARTŁOMIEJ KRUPA

Praca wre. *Work in Progress. Konfrontacje trzeciego pokolenia po Zagładzie*. Red. Jagoda Budzik. Kraków, Wydawnictwo Pasaże, 2018, ss. 112 / 481

Noty o Autorach / 487